

Angående det fortsatta arbetet med projekteringen av Nya Karolinska Solna

Inom åtta år ska det Nya Karolinska Universitetssjukhuset slå upp sina dörrar i Solna. Sjukhuset ska i sin gestaltning och till sitt innehåll förkroppsliga de visioner och ambitioner som Stockholms läns landsting ställer på den högspecialiserade vården i framtiden. Det är då av oerhörd vikt att projekteringskansliet i det arbete som nu fortgår tar vara på de ambitioner och grundvärderingar som det tidigare arbetet i formgivningstävlingen slog fast.

Vi vill lyfta fram följande texter ur tävlingsprogrammet som speglar det vi anser är av betydelse och som, enligt vår mening, riskerar att försvinna i detta expansiva skede av projekteringsarbetet;

- ”Det nya universitetssjukhuset skall vara fullödigt i sin hänsyn till människan. Omtanken skall gälla både det nära och det övergripande, ekologiska perspektivet och den skall återspeglas på alla nivåer i utformningen av sjukhusmiljön och i val av material och teknik.” (5.1.3 Projektets miljömål)
- ”Även Stockholms stads miljöprogram identifierar de mest angelägna miljöfrågorna i staden: miljöeffektiva transporter, säkra varor, hållbar energianvändning, ekologisk planering och skötsel, miljöeffektiv avfallshantering och sund inomhusmiljö” (5.1.3 Projektets miljömål, -hållbar stadsmiljö)
- ”Med hållbar vårdmiljö avses miljön där etiska, estetiska, funktionella, tekniska, ekologiska och ekonomiska krav uppnår en optimal och bestående samverkan i vården.” (5.1.3, Projektets miljömål, -hållbar vårdmiljö)
- ”Sjukvårds- och forskningsverksamhet är till stora delar av teknisk karaktär och det är viktigt att lokalerna anpassas till verksamhetskraven. Samtidigt är det väsentligt att de humanitära aspekterna på miljön beaktas. ***De mänskliga behoven skall stå i centrum*** (vår kursivering) vid planering och utformning av det nya universitetssjukhuset. Frågor som trygghet och omsorg för patienter och anhöriga samt trivsel och stimulans i arbetsmiljön för anställda kommer att ges hög prioritet.” (5.4.4 Patient- och arbetsmiljö)

Projekteringen för det fortsatta arbetet avseende Nya Karolinska Solna tidigare läggs med 2 år, vilket innebär att sjukhuset skall vara klart 2015. Detta innebär tidigare lagda investeringar som tagits fram i samråd med Locum AB. Hittills har i detalj redogjorts för utformningen av sjukhuset och satsningarna på ett närmare samarbete mellan utbildning, forskning och vård. I byggnadsförslagen finns en del miljöåtgärder integrerade. Det som fortfarande inte framgår av processen hittills är om sjukhuset kommer att svara upp mot moderna miljökrav och en vård som tar hänsyn till omgivningsfaktorer för läkningsprocessen.

Stockholms läns landsting
Landstingsstyrelsen

Med projekthandlingarna som grund framstår en bild av Nya Karolinska Solna som ett slagskepp för spetsforskning och utbildning och ett experiment inom arkitektur som ska föra fram vetenskapens yppersta nivåer och för evigt sätta stockholmsregionen på världskartan. Ändå har inte sjukhusets uppdrag och verksamhetsinnehåll ännu preciserats.

När uppdraget och innehållet formuleras och definieras är det mycket viktigt att patienten inte blir underordnad den sjukdom hon bär, utan får den centrala roll som målen pekade ut i ett tidigt skede. Patienten skall vara ett subjekt – inte ett objekt som slussas genom en vårdapparat på kortast möjliga tid. Det nya sjukhuset skall präglas av en humanistisk vårdsyn, där omvårdnadsperspektivet betraktas som en naturlig del av den högspecialiserade vården. Detta förhållningssätt skall integreras inom alla vårdgrenar!

För miljöpartiet är det en självklarhet att det nya Karolinska Solna skall vara ett hälsofrämjande sjukhus enligt WHO: s koncept. WHO menar att framtidens sjukhus måste arbeta mer systematiskt med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete för patienter, medarbetare och samhälle. Grundläggande för arbetet är att sjukhusmiljöns utformning stödjer ett hälsofrämjande arbetssätt.

Det Nya Karolinska skall använda sig av den allra bästa teknologin, när det gäller energitänkande och logistiska lösningar. Denna inriktning stöds av miljöpartiet, men vi vill peka på ett antal frågeställningar och risker som vi inte anser vara besvarade i de projekthandlingar som nu finns tillgängliga.

Det finns uppenbara risker med ett sjukhus som helt är beroende av datateknik i allt från övervakningen av patienterna till styrningen av luftväxlingen. Vilken reservkapacitet kommer att finnas? Vad händer vid ett elavbrott eller annan katastrof? Kan intagna patienter snabbt överföras till mindre teknikberoende delar av landstingets sjukvård? Vilka reserver finns för att vårda många fler samtidigt än de som sjukhuset nu dimensionerats för?

Risken finns att den integrering av vårdgrenar som planeras, mellan t.ex. vuxenvård och barnsjukvård, för att optimalt utnyttja sjukhusets tekniska resurser, inte ger utrymme för eller tränger bort, de delar av vården och omsorgen som inte handlar om teknik utan mer om ett förhållningssätt mellan vårdpersonal och patient. Självklart ska alla ha tillgång till all möjlig hjälp för att tillfriskna men tillfrisknandets gåta handlar inte bara om teknisk hjälp utan lika mycket om närhet och omvårdnad. Barn har andra behov än vuxna och även om de är svårt sjuka behöver de en kreativ och lekvänlig miljö utifrån sina förutsättningar och en personal som särskilt förstår sig på barn. Barn ska få vara barn och vara i barnmiljö även om de är sjuka och intressanta objekt för forskning och utbildning. Vi vill i det här sammanhanget peka på den utmärkta verksamhet, Händelseriket, som nyligen invigts vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge.

Stockholms läns landsting
Landstingsstyrelsen

Omvårdnadsdelen i förslaget är mycket översiktligt beskriven. Även om idén med framåtskridandet i sjukvården är att människor inte ska befinna sig på sjukhus kan detta troligen inte helt undvikas. Bl.a. tillgången på grönska och kultur har visat sig ha mycket god läkande effekt, t.o.m. en så enkel sak som bilder på naturmiljöer påskyndar läkningsprocesser.

Därför skall även omvårdnaden beskrivas och en redogörelse för hur läkande miljöer kan åstadkommas upprättas.

Det behövs en mycket bättre beskrivning av hur akutmottagningen kommer att fungera tillsammans med övriga akutmottagningar i landstinget. Det är annars obegripligt hur det ska vara möjligt att avkräva patienter remisser då de kommer in med stroke, hjärtbesvär eller andra svåra tillstånd. Ska olycksfall också komma in på remiss?

Tillgången på god och näringsriktig mat är också nödvändig för goda läkningsprocesser. Mat, eller det som vi hellre vill kalla för livsmedel, är grunden för en sund och hälsoriktig livsföring. Detta måste också vara gällande på det Nya Karolinska. I det av landstinget enhälligt antagna Miljösteg 5, finns ett mål om att 25 % av maten ska vara ekologiskt producerad år 2011. Självklart skall det Nya Karolinska vara en spjutspets in i framtiden även i detta sammanhang! Målet bör vara att alla livsmedel som köps in, tillagas, serveras och äts på det Nya Karolinska skall vara ekologiskt producerade, miljövänligt transporterade, årstidsanpassade och tillagade enligt den av Landstingsfullmäktige antagna Kostpolicyn, där naturligtvis allergier och servering av måltiden finns med i helheten. På det Nya Karolinska skall ingen patient vara undernärd beroende på brister i livsmedelshanteringen! Nya forskningsrön bevisar, även på rent naturvetenskapliga grunder, att livsmedel som framställts ekologiskt, har ett högre näringsvärde och ger ett utökat skydd mot t.ex. cancer. Vi ifrågasätter om det är möjligt att med bibehållen kvalitet på livsmedlen avhända sig möjligheten till ett eget produktionskök. Hur leveranser av fräsch, ekologiskt producerad mat, tillagad på ett näringsriktigt sätt, annars kommer att kunna ske till sjukhuset är en fråga som kräver sitt svar?

Beskrivningar behövs snarast om hur projektet arbetar för att uppnå de hållbarhetsperspektiv som tas upp i projekthandlingarna och som getts stort utrymme i det grundläggande tävlingsprogrammet. Bl.a. bör landstingsfullmäktige få beskrivningar av de miljöanpassade försörjningssystem och lösningarna för minimering av tillförd energi som aviseras. Sjukhuset förutsätts ju vara kopplat till fjärrvärmenätet. Detta utesluter inte att lösningar för att ta tillvara solenergi och jordvärme byggs in. Det arkitektförslag som nu föreligger skulle kunna kompletteras med moderna solcellslösningar som det finns flera exempel på i fasader i Europa och som även förhöjer det arkitektoniska värdet. Detta är både vackert och nyttigt. Jord- och bergvärmetekniker finns redan en mångfald exempel på i vårt eget land.

Andemeningen i denna skrivelse är att stödja det arbete som pågår för att Nya Karolinska Solna verkligen ska bli det framåtsyftande sjukhus som föreslagits. Då är därför hög tid att besvara frågor om innehållet mer i detalj så att alla perspektiv blir tillvaratagna ända in i mål!

Miljöpartiet de Gröna begär därför

att landstingsfullmäktige snarast föreläggs en beskrivning av sjukhusets uppdrag och verksamhetsinnehåll t.ex. vilka specialiteter som ska finnas på Nya Karolinska Solna

att landstingsfullmäktige snarast föreläggs en beskrivning av hur remisstvånget på akuten på Nya Karolinska Solna ska fungera

att landstingsfullmäktige snarast föreläggs en beskrivning av sjukhusets uthållighet vid kris eller olyckor

att landstingsfullmäktige föreläggs utförliga beskrivningar av patienternas miljö, särskilt avseende barn på Nya Karolinska Solna

att landstingsfullmäktige föreläggs utförliga beskrivningar av omvårdnadsprinciper och hur omvårdnad som specialitet skall integreras i all vård, och hur nya rön om läkande miljöer inklusive patientmat tas tillvara inom Nya Karolinska Solna

att landstingsfullmäktige föreläggs en beskrivning om hur landstingets övergripande mål i kostpolicyn och Miljösteg 5 tas tillvara, så att målen om hållbara transporter, ekologisk mat och patientsäkerhet uppnås.

att landstingsfullmäktige snarast föreläggs fördjupade förslag inom miljöområdet på Nya Karolinska Solna

Stockholm den 18 september 2007

Viviann Gunnarsson (mp)

Åke Askensten (mp)